

Upplevelser av symtom och tecken på potentiell progress hos män som genomgår livsförlängande behandling vid metastatisk kastrationsrefraktär prostatacancer (mKRPC).

Ulrika Rönningås^{1,2}, Maja Holm³, Sandra Doveson^{1,3}, Per Fransson^{4,5}, Agneta Wennman-Larsen^{1,3}

¹ Institutionen för klinisk neurovetenskap, Karolinska Institutet

² Onkologkliniken, Länssjukhuset Sundsvall-Härnösand

³ Institutionen för omvårdnadsvetenskap, Sophiahemmet högskola

⁴ Institutionen för omvårdnad, Umeå Universitet

⁵ Cancercentrum, Norrlands Universitetssjukhus

Bakgrund: Prostatacancer som metastaserat går inte längre att bota, men idag kan ett flertal livsförlängande behandlingar erbjudas, vilka ofta ges efter varandra vartefter sjukdomen fortsätter progrediera. Dessa behandlingar kan både ge symtom och lindra symtom. I detta skede av sjukdomen är dock balansen mellan behandlingsutfall och livskvalitet viktig. Behandlingsutfall kontrolleras ofta via tecken som exempelvis PSA och röntgen. Idag saknas kunskap om mäns reaktioner på symtom och tecken i relation till progression när de genomgår livsförlängande behandling vid mKRPC.

Frågeställning: Syftet med denna studie var att belysa upplevelser i relation till symtom och tecken på potentiell progress av sjukdomen hos män som genomgår livsförlängande behandling vid mKRPC.

Metod: I denna kvalitativa longitudinella studie har 11 män med mKRPC intervjuats från start av behandling med upp till 5 uppföljningsintervjuer. Uppföljningsintervjuer har genomförts vid progression av sjukdomen. Data har analyserats med innehållsanalys.

Resultat: Männerna beskriver olika typer av reaktioner i förhållande till symtom och tecken. Tecken som nämns är framförallt PSA-värden, men också röntgensvar. Betydelsen av PSA värden uttrycktes av männen både i relation till progression men också till behandlingseffekt och var därmed förenade med distress, men också lättnad. Männerna beskriver olika symtom kopplade till sjukdom och behandling. När männen fått symtom de upplevt tidigare av sin prostatacancer tex skelettsmärta eller problem från urinvägarna, väcktes en oro för att prostatacancern försämrats.

Konklusion: Studien belyser mäns upplevelser i relation till symtom och tecken när de genomgår livsförlängande behandling vid mKRPC. En förståelse för männens perspektiv på hur symtom och tecken uppfattas och tolkas kan vara ett stöd vid samtal i palliativ fas av sjukdomen då symtomhantering och livskvalitet bör vara i fokus.